

Līga Greiškane

Nacionālo partizānu un sibīriešu atmiņas atdzimst Doles salā

Daugavas muzejā Doles salā 14. jūlijā uz brīdi atdzima vairāku desmitu gadu veci notikumi, jo uz kopīgu tikšanos sanāca Sibīrijā pabijušie dolēnieši, kā arī tuvākās un tālākās apkaimes iedzīvotāji.

Pasākumā, kurā piedalījās vairāki desmiti cilvēku, ar saviem stāstiem sanākušos iepazīstināja nacionālo partizānu apvienības biedri Jānis Būmanis, Jānis Zemtautietis un Anna Launerte.

Asarās iznēsāts bērns

Spītējot lietum un ne visai patīkamajiem laikapstākļiem, sanākušie cilvēki Doles salā bija pozitīvi noskaņoti. Atklājot pasākumu, muzeja direktore Daina Lasmane uzsvēra tā nozīmību, norādot, ka jaunajai paaudzei ir jānoliec galva to cilvēku priekšā, kuri smagajos okupācijas un kara gados nepadevās režīmam un ticēja brīvas Latvijas idejai.

Savukārt šīs sanāksšanas iniciatore Daugavas muzeja speciāliste un Doles Atbalsta biedrības priekšsēdētāja Anita Krūmiņa uzsvēra, ka diskusija “Atmiņas nākotnei” ir svarīga ne tikai visiem tiem, kas piedzīvojuši Sibīriju, bet arī viņai pašai – sievietei, kuru mamma “asarās iznēsājusi”, jo tēvs bija izsūtījumā. Viņš gan atgriezās, kad A. Krūmiņai bija četri gadi, taču sāpes nenorima arī turpmāk, jo tēvs nomiris vienu gadu pirms atmodas.

Dusmās sadeg pionieru lakats

“Man šīs paaudzes priekšā ir tāda kā parāda sajūta, tāpēc ir tik svarīgi, lai arī mēs ar šo diskusiju piedzīvojam un izzinām šos mūsu latviešu tautas ciešanu stāstus,” tā diskusijas organizatore. Viņa neslēpa, ka padomju režīmā cietusi arī pati. Dusmās sadedzinājusi pionieru sarkano lakatu, vēlāk neuzņemta Vēstures fakultātē, A. Krūmiņa tagad aktīvi rosās Doles pusē, neļaujot pagātnes stāstiem aiziet mūžībā kopā ar sirmgalvjiem, kuri piedzīvojuši šos mūsu tautas traģiskos notikumus.

Savs stāsts par Sibīriju bija arī pasākuma vadītājai Gundegai Dreiblatei. Arī viņas tēvs pabija izsūtījumā. Tieši tādēļ strādāšana Daugavas muzejā pagājušā gada astoņdesmitajos gados viņai bija tik nozīmīga.

Tad pienāca kārta runāt Jānim Būmanim, kurš ir ne tikai nacionālais partizāns, bet arī grāmatu un pētījumu par šo tēmu autors. Sirmā kunga unikālais un nozīmīgais pienesums vēsturē ir 826 represētāju vārdu publicēšana. Tie ir darboņi, kuri bez sirdsapziņas mokām uz tālo Sibīriju izsūtīja ģimenes un salauza daudzu latviešu likteņus. “Nelaieme tā, ka mums nav mugurkaula. To var redzēt arī tagad!” uzsvēra dzīvesgudrais sirmgalvis, kurš nekautrējās publiski nosodīt dažu bijušo politiķu veiklo uzņēmumu pārdošanu krieviem.

Lai nekad nevajadzētu ņemt rokās ieročus

Vienīgā dāma starp nacionālajiem partizāniem Anna Launerte, stāstot savu dzīves gājumu, nespēja valdīt asaras. “Skatoties uz šiem jaunsargiem, man jāraud, jo atceros savus partizānu “brāļus”. Viņi bija aptuveni tikpat veci... Viņus visus nošāva,” tā viņa. Sīciņā kundze, kurā slēpjas tāds spēks un drosme.

“Es, tāpat kā viņi, devu zvērestu, ka mēs nekad nepadosimies dzīvi. Biju vienīgā sievietē starp puisiem, taču kāda tolaik bija attieksme. Cik labi audzināti bija mani zēni...” tā A. Launerte. Kundze vēlēja, kaut klātesošajiem puisiem un meitenēm no jaunsargiem nekad nevajadzētu ņemt rokās ieročus.

Taču viņu vadītājs Jānis Mežavilks apliecināja – ja dzimtenei draudēs briesmas, šie jaunieši mierā nestāvēs. “Strādājot ar viņiem, es redzu, ka Latvijai ir nākotne, jo mums aug daudz nacionāli noskaņotu jauniešu,” optimistiski nākotnē raudzījās J. Mežavilks.